שאני קטורת דלא [א]בר רעיה היא אלא רבנן דפרה דלמא שאני פרה דדמיה יקרין ואלא רבנן דאמרו לו ממאי דר' יהודה היא והכי קאמר ליה בשלמא לדידי דאמינא לב ב"ד מתנה עליהן אמטו להכי יקרבו אלא לדידך דאמרת לא אמאי יקרבו דלמא ר"מ היא והכי קאמר ליה בשלמא לדידי דאמינא כל השעירים כפרתן שוה מש"ה יקרבו אלא לדידך אמאי יקרבו אלא ר' יוחנן גמרא גמיר לה לדברי ר"ש אין נפדין לדברי חכמים נפדין ולר"ש דלית ליה לב ב"ד מתנה עליהן מאי עבדין להו א"ר יצחק א"ר יוחנן מקיצין בהן את המזבח א"ר שמואל בר רב יצחק ומודה ר"ש בשעירי חטאת שאין מקיצין בגופן אלא בדמיהן הכא הוא דמעיקרא עולה והשתא עולה אבל התם דמעיקרא חטאת והשתא עולה גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר אביי אף אנן נמי תנינא [ב]פר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם וכן שעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהן כולן ימותו דברי ר' יהודה ר' אלעזר ור"ש אומרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לנדבה שאין חטאת צבור מתה ואמאי נקרבו אינהו גופייהו עולה אלא לאו ש"מ [*]גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבא אף אנן נמי תנינא [ג]והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה ואמאי יקרב איהו גופיה עולה אלא לאו ש"מ גזרה אחר כפרה אטו לפני כפרה אמר רבינא אף אנן נמי תנינא [ד]אשם שמתו בעליו או שנתכפרו בעליו [ה]ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר ימות רבי [ו]יהושע אומר יביא בדמיו עולה וליקרב [ז]הא גופא עולה [ח]אלא לאו גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה שמע מינה תניא נמי הכי [ט]מה הן מביאין מן המותרות

קיץ

רש"י

אלא רבנן דאמרו לו. במתני' והכי אמרי ליה הואיל ואין כפרתן שוה ולית לך לב ב"ד מתנה שאם אבד בזה יקריב לזה לכפרה אמרת היאך הן קריבין: **ממאי דר' יהודה.** קאמר ליה דאית ליה נמי אין כפרתן שוה כר"ש ומשום לב ב"ד מתנה הוא דקא מותיב לה והכי קאמר ליה בשלמא כו': **דלמא ר"מ.** קאמר לה דאית ליה כפרתן שוה והכי קאמר ליה כו': **מאי עביד להו.** לתמידין שלא הוצרכו לצבור: **מקיצין בהן את המזבח.** כשהמזבח בטל מקריבין אותו עולה לנדבת צבור כדשמעינן ליה לר"ש דאמר במתני' ו) גבי שעיר שלא קרב בזה יקרב בזה משום טעמא דכולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. אלמא אע"ג דלאו היינו דההיא כפרה גופה כיון דשייכא במקצתה קרב לה ה"נ אלו שלוקחו לצורך תמידין ולא הוצרכו יקרבו לקיץ המזבח שהרי לשם עולה הופרשו וקיץ נמי עולה הוא. ולקמן (ע"ב) מפרש מהו לשון קיץ: **מודה ר"ש בשעירי חטאות.** שנקנו מתרומת הלשכה של שנה זו וניתותרו כגון שעיר של ר"ח אדר שאבד ונמצא בניסן שאינו ראוי ליקרב עוד לחובת צבור והרי הוא לקיץ המזבח מודה הוא שאין מקילין בגופו ליקרב הוא עולה אלא בדמיו שירעה ולכשיומם יקחו בדמיו עולה לקיץ המזבח: **הכא.** הוא גבי תמידים שלא הוצרכו קאמר ר"ש דמקילים בגופן דמעיקרא לשם עולה נלקחו והשתא נמי לעולה קרבי: **אבל הכא גזירה לאחר כפרה אטו קודם כפרה.** אי מכשרת חטאת צבור ליקרב עולה לאחר שנתכפרו צבור באחר וניתן זה לקיץ המזבח אתי לאכשורי נמי לעולה קודם כפרה שעתה לשם חטאת עומד: **אף אנן נמי תנינא.** לר"ש דאין מקילים בגופי חטאות שניתותרו ואף שמקילין בדמיהן: **והשני ירעה.** במסכת יומא (דף סב.) גבי שני שעירי יוה"כ שמת המשתלח והוצרכו להביא שני שעירים אחרים ולהגריל עליהם ישתלח האחד ונמצאו שנים לשם אחד מזוג ראשון ואחד מזוג שני אחד יקרב לשעיר הנעשה בפנים והשני ירעה ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת לצבור מתה ומאן שמעת ליה דאמר אין חטאת לצבור מתה ר"ש [לעיל יא:] וקאמר ירעה ולא קאמר יקרב לנדבה. וכל יפלו לנדבה דקאמר ר"ש בכל דוכתא לקיץ המזבח הוא: **אשם שמתו בעליו או שנתכפרו.** באחר דאילו בחטאת כי האי גוונא מתה באשם רועה דהכי גמרינן בהלכתא [תמורה יח.] כל שבחטאת מתה באשם רועה וכל הרועין דמיהן נופלים לנדבה שכן מדרשו של יהוידע הכהן במס' תמורה (דף כג:): **ר"א אומר ימות.** ר"א אית ליה אשם כחטאת לכל דבר אף שאם שחטו שלא לשמו פסול בפ"ק דזבחים (דף ב.) וכן לענין שאם נכנס דמו להיכל פסול [שם פא:]: **רבי יהושע אומר יביא בדמיו עולה.** בעל האשם יביא בדמיו עולה. והתם [תמורה כ:] מפרש והלא אף נדבה עולה היא מה בין דברי רבי יהושע לדברי חכמים אלא בזמן שהיא באה נדבת יחיד סומך עליה ושוחטה ונסכיה קרבין משלו ובזמן שהיא באה נדבת צבור אינו סומך עליה (א) ונסכיה קריבין משל צבור: **תניא נמי הכי.** כדאמר לעיל מותרות לר"ש מקילין בהן את המזבח: **מה הן מביאין מן המותרות.** של צבור שנתותרו משנה לשנה:

קיץ

תוספות

שאני קטורת דלית ליה תקנתא ברעיה. תימה דה"ל למינקט תקנתא דתמידים והל"ל דלית להו תקנתא בקיץ למזבח שתקנה זו עושין בתמידין כדאמר בסמוך וי"ל דרבותא נקט דאפי' תקנה מועטת כזו אין בקטורת וא"ת לעיל (דף י:) דפריך רבה לרב חסדא ממתני' דמותר הקטורת אמאי לא משני הכי ויש לומר משום דרב חסדא אית ליה שאין לב בית דין מתנה בשום מקום להפקיע קדושת הגוף: **וממאי** דר' יהודה היא. תימה כי אתיא נמי כר' יהודה מאי למימר שאני חטאת צבור דלית להו תקנתא ברעיה דהא ר' יהודה אמר לעיל כולם ימותו ומיהו עדיפא מינה קאמר דדלמא ר"מ היא ואפי' בהנך מילוים דשכיחי לית ליה לב ב"ד מתנה עליהן:

מקיצין בהן את המזבח. תימה דבפרק התודה (מנחות עט: ושם) משמע דאלו לרעיה דאמר ומי אית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה עליהן והא א"ר אידי בר אבין א"ר יוחנן תמידין שלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומשני שאני התם דלית להם תקנה ברעיה וי"ל דהתם משום חטאות משני הכי דעיקר מילתא דר' יוחנן משום דדייק ממתני' דלית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה אע"ג דא"ר יוחנן גמרא גמיר לה היינו דלרבנן נפדין תמימים אבל לדברי ר"ש ממתני' דייק וכן משמע מדנקט לדר"ש ולא קאמר ר"ש אומר ואגב דנקט לדברי ר"ש נקט נמי לדברי חכמים ואם תאמר וממתני' היכי מצי דייק דלמא הא דלא אהדר להו ר"ש לב ב"ד מתנה עליהן משום דלא איצטריך וי"ל כיון דגמיר ר' יוחנן דלרבנן אית להו לב ב"ד אי לאו דשמעי' לר"ש דלית ליה לא הוה להו לאקשויי לר"ש היאך הן קריבין:

אשם שמתו בעליו כו' אלא ש"מ גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. משמע דלאחר כפרה אפילו קודם ניתוק שרי מדאורייתא מדלא קאמר גזירה אחר ניתוק אטו קודם ניתוק משמע דליכא איסור אלא קודם כפרה והא דאמר בכל דוכתא (א) דהלכתא גמירי לה דכל שבחטאת מתה באשם רועה א"ת דרעיה דרבנן היא והלכתא לא גמירי אלא כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה והש"ס דנקט רעיה לפי שתקנו אותה חכמים והעמידוה בה ואינה אלא מדרבנן כדמשמע הכא והכי נמי מוכח בפסחים בסוף פרק אלו דברים (עג. ושם) דאמר רב הונא א"ר אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה אלמא לא בעי עקירה אי הכי כי לא ניתק נמי פי' בשלמא אי בעי עקירה כו' מש"ה בעי ניתוק דעבוד רבנן היכרא דע"י כך יזכור לעוקרו אבל כיון דלא בעי עקירה לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה דבפ"ק דזבחים (דף ה: ושם) ובפ"ק דמנחות (דף ד. ושם) אמר רב הונא אשם שניתק לרעיה כו' ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא בהוייתו יהא ופירש בקונטרס בהוייתו יהא עד שינתק וע"כ דרשה גמורה היא דקאמר התם אלא הוא למה לי ואר"ת דל"ג התם ניתק אין לא ניתק לא ובתמורה פרק אלו קדשים (דף יח. ושם) איתו בשום ספרים) ואפילו גרס ליה לא קאי דרשה דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא אלא אתא לפרש מאי טעמא כשר כששחטו סתם בלא עקירה אמר קרא הוא בהוייתו יהא כלומר בלותה הוייתה שסופה להיות דהיינו עולה דהכי גמירי שקרב עולה בלותה הויה יהא מתחלה בלא עקירה ואף על גב דקרא קאי אהלכתא אשכחן כי האי גוונא בפ"ב דבכורות (דף טז. ושם) דמקיש דבר הבא ממעלה גרה פי' תמורת פסולי המוקדשים לדבר הבא ממפריסי הפרסה (ב) ה' חטאות המתות וגמר מהתם מה התם במיתה אף על גב דהתם הלכתא היא: **תניא** נמי הכי מה הן מביאין כו'. נראה דמייתי סייעתא דגזרינן אטו קודם כפרה מדלא קתני מה הן עושין מן המותרות אלא מה הן מביאין משמע מדמיהם אבל לא מגופן ובמותר חטאת ואשם איירי ולא במותר עולה דהתם מותר זבחים ובתמורה בחטאת ואשם איירי:

כבנות

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה ג:

מ ב מיי' פ"ה מהל' עבודת יוה"כ הל' טו:

מא ג מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה יד:

מב ד מיי' שם הל' טו:

מג ה מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה ט [ופ"ב הלכה נ]:

◆

מוסף רש"י

פר ושעיר של יוה"כ. שכן חטאות הפנימיות (לעיל יא:). **והפריש אחרים תחתיהם.** ונתכפרו בהן ואחר כך נמצאו האבודים (הוריות ו.). **וכן שעירי ע"ז.** לצבור שחטאו בע"ז בהוראת ב"ד, מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת, כדכתיב בפרשת שלח לך, ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מזבח הזהב, כדאמר בזבחים בפרק ב"ש (שם). **והפריש אחרים תחתיהן.** ונמצאו הראשונים (יומא סה.). **כולן ימותו.** דלא דמו לשעירי הרגלים דהתם כהני במתניתין לא קרבו ברגל זה יקרבו ברגל אחר, אבל אלו אינן ראויין עד יום הכפורים לשנה הבאה ולכשר עברה לו שנה והוו להו מתרומה ישנה והולך ימותו כדין חטאת שעברה בעליה, שהלכה למשה מסיני חמש חטאות מתות וזו אחת מהן (לעיל יא.). **לנדבה.** לקיץ המזבח וקיצה קריה נדבת צבור ונלקח מן המותרות של כל הדיוטות האמורות בכל מקום (יומא ג.). **שאין חטאת צבור מתה.** וכי גמירי חמש חטאות מתות ביחיד גמירי (שם). **ר' אליעזר אומר ימות.** כל לדדיו של ר"א היה עושה אשם כחטאת לכל דבר שנאמר (ויקרא ז) כחטאת כאשם, וכן גבי חטאת שנכנס דמה לפנים במסכת זבחים (פ: פסחים עג.).

מסורת הש"ס

א) נה. יעב"ץ, ב) לעיל יא. [וש"נ], ג) [יומא סב. תמורה כב. כג.], ד) תמורה כ: [פסחים עג.], ה) [בתוספתא ליתא ר' אלעזר], ו) הוא גופיה. יעב"ץ, ז) [לעיל ג.], ח) [נזיר כה: תמורה יח.], ט) [עולם לפניו ליתא].

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכי כו' עליה ושוחטה ונסכיה:

(ב) תוס' ד"ה אשם וכו' הפרסה פי' ה' חטאות:

◆

רבינו חננאל

ור' יוחנן האי גמרא גמיר לה. ור' שמעון הני תמידין שלא הוצרכו לצבור מקיץ בהו למזבח כלומר מקריבין אותן שלא לשום תמידין. אלא כמו מיני מגדים שאינן מעיקר הסעודה כך ענין קייץ המזבח. והני מילי תמידין דמעיקרא עולות ניתנו. השתא נמי מקריבין אותן עולות לקייץ למזבח כמו דורון ולא כמו חובה (אלא) [אבל] כגון שעירי חטאת שנשתיירו וכיוצא בהן אין מקיצין בגופן לשום עולה. דחיישינן לאחר כפרה שמא יאמרו מהן קדושה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלא מקיצין בדמיהן. אמר רבא אף אנן נמי תנינא והשני ירעה עד שיסתאב וימכר. ואמאי נקרב הוא גופיה עולת נדבה. אלא לאו ש"מ גזרה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. תניא נמי הכי מה מביאין מן המותרות.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones